

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА

ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

Уважаеми г-н Председател,

В отговор на Ваше писмо, изх.№158/07.02.2022 г., с настоящото Ви изпращаме в обобщен вид коментарите, предложенията и бележките на членовете на Адвокатска колегия – Бургас по приложения към писмото Ви Проект за изменение на ГПК в частта за заповедното производство:

1. Както бяхте информирани с имейл от 18.11.2021 г., модулът за подаване на електронни заявления по реда на чл.410 ГПК, находящ се на уеб адрес: <https://portalextensions.justice.bg/> и съставляващ част от Единния портал за електронно правосъдие (ЕПЕП) **на практика не работи**.

Доказателство за това е и направеното проучване по Закона за достъп до обществената информация (ЗДОИ), което установи, че от пускането на модула в действие, в 107 от общо 113 съдилища в България изобщо не е постъпвало **нищо едно заявление по чл.410 ГПК** (получените от съдилищата по реда на ЗДОИ отговори и справки Ви бяха изпратени на 18.11.2021 г.). За този период в Софийски районен съд са постъпили 4 заявления, в Сливен – 2, а в РС Бяла Слатина, Несебър и Нова Загора – по едно. Тоест, порталът е успял да осигури успешното подаване само на 9 заявления. Същевременно видно от съпровождащия проекта за изменение на ГПК доклад на „Ърнст и Янг България“ (http://www.vss.justice.bg/root/f/upload/33/doklad-zapoved-proizv.pdf?fbclid=IwAR00EP4MBva8GTGDTU9fxUVPN1QhwN16PHeGmxu6waBUiIX4PQLBbU_jWQM), през 2020 г. в районните съдилища на областните центрове постъпилите дела по чл.410 и чл.417 от ГПК са общо 105 699, а тези в районните съдилища извън областните центрове – 47 153. Това прави 152 852 заявления общо. Липсват данни каква част от тях са по чл.410 ГПК, поради което е можело да бъдат подадени и по електронен път, но обстоятелството, че чрез модула са постъпили само 9 заявления, оставя извън всякакво съмнение извода за неговата непригодност. Защо той не работи и какви са техническите му недостатъци, непозволяващи на потребителя да подаде електронно заявление в заповедното производство, бе посочено в цитирания имейл от 18.11.2021 г.

Въпреки невъзможността на нарочно поръчения за целта, платен и отчетен като изпълнен модул на ЕПЕП за електронно подаване на заявления в заповедното производство, с обсъждания законопроект се предлага адвокатите и търговците, които те представляват, да подават заявления за издаване на заповеди за изпълнение **само в електронна форма** (§ 4, т.2). Съчетано с обяснената практическа невъзможност за такова подаване, това означава, че адвокатите и търговците ще преустановят подаване на заявления за издаване на заповеди за изпълнение, като вместо това ще инициират искови производства.

Така, съществуването на заповедното производство ще се обезсмисли (тъй като огромният брой от заявленията са подавани или от лица, представлявани от адвокат или от търговци), поради което вместо чрез предлаганите законови промени да се облекчат съдилищата, каквато е идеята на законопроекта, натоварването им ще се увеличи многократно.

2. На следващо място, § 4, т.5 предвижда всички заявления, с изключение на тези по чл.417, ал.1, т.3, 6 и 10 ГПК, да се разпределят между всички районни съдии в страната, които разглеждат такива заявления. Идеята би била чудесна, ако:

а. Беше скрепена с гаранции, че при подаване на заявлението заявителят ще получи информация за номера на делото и съда, на който е разпределено. Това обаче не е така. Модулът за електронно подаване не съдържа такава функционалност, а прави впечатление, че възможност за получаване на въпросната информация не е предвидена и при подаването на хартия. Проектът предвижда: *„Служител на съда въвежда в същия ден данните от подаденото на хартиен носител заявление в електронния формуляр по ал.1“* - § 4, т.4. Определянето на момента като „в същия ден“ вместо „при подаването“ или друг равнозначен израз, означава, че заявителят няма да получава данни за номер на делото при подаване. Не е известно дали и самият служител на съда ще има достъп до тази информация, след като делото ще бъде разпределено автоматично от системата към произволен съд в България.

По всяка вероятност информация за номера на делото няма да бъде достъпна и посредством справка по входящ номер в ЕПЕП, тъй като ще се въвежда входящ номер на един съд, а ще се очакват данни за номер на дело в друг.

Така, в резултат на горното заявителят няма да има възможност нито да подаде заявление за достъп до делото чрез ЕПЕП (защото няма да знае в кой съд и по кой номер на дело), нито да извършва процесуални действия по него, тъй като съгласно предвидения нов чл.409а те биха могли да се извършват само в електронна форма.

б. Беше скрепена с гаранции за правото на защита на длъжника. Предложената уредба не е в ущърб единствено на заявителите. Тя поставя в сериозен риск и правата на длъжниците в заповедните производства. Това е така по следните съображения:

i. § 6, т.2 на предложените промени предвижда възможност възражението да бъде подавано в електронна форма чрез Единния портал за електронно правосъдие. Както е известно обаче с функционалност, която да осигурява подаване на документи този портал не разполага. Телпърва е обявена обществена поръчка за изграждането ѝ, но нищо от свършеното до момента по ЕПЕП не ни вдъхва увереност, че тази функционалност ще бъде изградена и ще функционира навременно, адекватно, надеждно и без недостатъци.

ii. За да извърши длъжникът-потребител (адвокатът му) преценка дали е в негов интерес да подава възражение против заповедта или последното само ще го обремени ненужно с разnosки, той се нуждае от приложенияте към заявлението за издаване на заповедта документи. Съгласно чл.410, ал.3 от ГПК *„Когато вземането произтича от договор, сключен с потребител, към заявлението се прилагат договорът, ако е в писмена форма, заедно с всички негови приложения и изменения, както и приложимите общи условия, ако има такива.“* Последното позволява извършването на преценка за наличието на неравноправни клаузи, а от там и на основателността на вземането. Тези документи обаче не се връчват на длъжника заедно с

издадената заповед за изпълнение на задължение. Връчване на копие от документа, въз основа на който е издадена заповедта е предвидено само в производствата по чл.417 ГПК.

Същевременно, длъжникът-потребител често сам не разполага с приложимите общи условия, договори, анекси и пр., поради което в преобладаващия брой случаи формирането на становище по въпроса дали да възрази против издадената заповед, се извършва само въз основа на пълна и обстойна справка с материалите по образуваното заповедно производство. Съществуващата към момента подсъдност – по постоянния адрес или по седалището на длъжника, му гарантира бърз и лесен достъп до необходимите документи. Не такъв би бил случаят при приемане на предложените текстове. Това е така, защото делата ще са само електронни, или ако съществуват на хартия, ще са в отдалечен от седалището/адреса на длъжника съд, поради което достъпът до тях ще е възможен само и единствено през ЕПЕП. Все още има обаче съдилища, които с месеци не обработват заявленията за достъп до електронни дела или не осигуряват идентичност на електронните дела с хартиените (в електронните липсват призовки, съобщения, разписки за връчване и др.). Наред с горното, при изработването на портала изпълнителят не е предотвратил възможността при осигуряване на достъп до конкретно дело съответният служител на съда да промени електронния адрес на потребителя. В резултат на подмяната, потребителят губи достъпа си до всички електронни дела, които са били видими в неговия профил, тъй като те вече не се асоциират с правилния му имейл адрес. Този проблем, към който както ВСС, така и изпълнителят се отнасят с пренебрежение, при все че се явява съществен недостатък на изпълнения и платен портал, генерира стотици сигнали на адвокати за „изгубен“ достъп, чието „намиране“ е или невъзможно или свързано с дълги и тежки борби с неясен завършек. При това положение, достъпът до делото (само електронно) за длъжникът-потребител ще е въпрос на случайност и късмет, а те не следва да бъдат фактори за упражняване правото на защита в нито една правова държава.

3. Освен горното, предвидената в проекта за изменение на ГПК нова разпоредба на чл.408, ал.3 поставя и следните значими от процесуална гледна точка въпроси:

Предвидената опция за издаване на изпълнителен лист в електронна форма, макар и технически възможна, не е съобразена с действащите процесуални правила, съгласно които електронна система за съдебно изпълнение все още не съществува.

Издаването на изпълнителен лист в електронна форма, предполага възможността му правоимащият по него да може да го ползва именно в тази електронна форма. Досегашната уредба на изпълнителния лист като документ, издаван в един единствен първообраз и на хартиен носител, създава абсолютна гаранция за длъжника, че издаден срещу него изпълнителен лист ще служи за образуването на едно съдебно изпълнение. Затова е и твърде неясно, как този интерес на длъжника ще бъде гарантиран и охранен при издаване на изпълнителен лист в електронна форма – тази форма няма ли да създаде предпоставки, респ. да улесни многократното му ползване и злоупотреба с права? Именно с действащата в момента разпоредба за издаване на един екземпляр на изпълнителния лист, е свързана и липсата на задължение за съдебните изпълнители служебно да проверяват за наличие на други изпълнителни производства с идентичен предмет. Поради това, заедно с издаването на изпълнителен лист в електронна форма би следвало да се предвиди и съответната законодателна промяна в задълженията на съдебните

изпълнители, насочена към адекватна защита правата и на длъжника (задължителна проверка за образувани изпълнителни производства с идентичен предмет).

В заключение считаме, че на настоящия етап предложените промени, макар и логични, желани и отдавна чакани от цялата правна общност, са несвоевременни и прибързани. Те могат да бъдат приети само след като държавата предостави на гражданите и юридическите лица един напълно функционален Единен портал за електронно правосъдие – както в частта му с модула за съдебните дела (на <https://ecase.justice.bg/>), така и в частта за подаване на заявления в заповедното производство - <https://portalextensions.justice.bg/>.

Yuriy
Donchev
Boshnakov

Digitally signed by
Yuriy Donchev
Boshnakov
Date: 2022.02.14
11:49:12 +02'00'

Председател на Адвокатски съвет-Бургас
Адвокат Юрий Бошнаков